

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 172/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta

Hallituksen esitys laiksi tullilain muuttamisesta koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annetun asetuksen kansallista toimeenpanoa. Asetuksen mukaan kielletään sellaisten kulttuuriesineiden tullialueelle siirtäminen, jotka on vastoin sen maan lakeja ja asetuksia, jossa ne luotiin tai josta ne löydettiin, poistettu kyseisen maan alueelta.

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden tulee vahvistaa niitä seuraamuksia koskevat säännöt, joita sovelletaan asetuksen rikkomiseen, ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Tullilakiin on tarkoitus esityksen mukaisesti säätää hallinnollinen sanktio asetuksessa säädetyn kulttuuriesineen EU:n tullialueelle siirtämisestä koskevan kiellon rikkomisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 28.12.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö puoltaa lakiesityksen hyväksymistä esitetyssä muodossaan.

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden tulee nimetä toimivaltaiset viranomaiset, jotka myöntävät kulttuuriesineiden tuontiluvat. Kulttuuriesineiden maahantuontia ei ole Suomessa säännelty, lukuun ottamatta Syyriaa ja Irakia koskevia pakotesäännöksiä sekä tilanteita, joissa kulttuuriesineisiin kohdistuu muun valtion esittämiä palautusvaatimuksia tai pyyntöjä. Tieteellisesti, taiteellisesti ja historiallisesti arvokkaiden esineiden maastavientiä Suomesta on rajoitettu, jotta arvokkain kulttuuriomaisuus säilyisi Suomessa osana historiaa ja kulttuuri-identiteettiä. Vastaavasti kulttuuriesineiden vientiä EU:n tullialueelta on rajoitettu EU-lainsäädännöllä. Toimivaltaisia viranomaisia Suomessa ovat Tulli ja Museovirasto.

Asetuksen mukaista kulttuuriesineiden tuontilupamenettelyä aletaan soveltaa viimeistään 28.6.2025. Koska maastaviennissä koskevassa lupamenettelyssä toimivaltaisena viranomaisena toimii Museovirasto, on oletettavaa, että myös maahantuonnissa Museovirasto toimisi vastaavana viranomaisena. Tämä kuitenkin edellyttää säädösmuutoksia. Lisäksi viranomaistehtävien aiheuttamat resurssit tulee ottaa huomioon Museoviraston rahoituksen osalta.